

Vergaderjaar 1987–1988

20 384

Wijziging van de Algemene Ouderdomswet en enige andere wetten (wijziging van het uitkeringssysteem op grond van de Algemene Ouderdomswet voor gehuwde pensioengerechtigden alsmede handhaving van de gelijkstelling van niet-gehuwde personen met gehuwden of echtgenoten en handhaving van het ouderdomspensioen voor één-oudergezinnen)

Nr. 5

BIJLAGE BIJ DE MEMORIE VAN TOELICHTING

Concept Inkomensbesluit AOW

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid;

Gelet op artikel 10, vijfde lid, van de Algemene Ouderdomswet (Stb. 1985, 181);

Gehoord de Sociale Verzekeringsraad;

Besluit:

§ 1. Algemeen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder de wet: de Algemene Ouderdomswet (Stb. 1985, 181).

§ 2. Inkomensbestanddelen

Artikel 2

Voor de toepassing van artikel 8, eerste lid, artikel 10, tweede en derde lid, en artikel 11 van de wet wordt onder inkomen uit of in verband met arbeid in het bedrijfs- en beroepsleven verstaan:

- a. opbrengst van arbeid;
- b. winst uit bedrijf en zelfstandig uitgeoefend beroep.

Artikel 3

1. Onder opbrengst van arbeid als bedoeld in artikel 2, onderdeel a, wordt, voor zover bedoelde arbeid in dienstbetrekking als bedoeld in artikel 3a, eerste lid, van de Coördinatiewet Sociale Verzekering (Stb. 1966, 64) wordt verricht, verstaan het loon in de zin van die wet.

2. In afwijking van het eerste lid wordt niet als opbrengst van arbeid beschouwd:

- a. een aanspraak om na verloop van tijd of onder een voorwaarde een of meer uitkeringen of verstrekkingen te ontvangen, voor zover deze niet wordt gedekt door stortingen van de werknemer;
- b. een toeslag op grond van de Toeslagenwet (Stb. 1987, 91).

Artikel 4

1. Onder opbrengst van arbeid als bedoeld in artikel 2, onderdeel a, worden, voor zover bedoelde arbeid in dienstbetrekking wordt verricht doch niet in de zin van de Coördinatiewet Sociale Verzekering, verstaan de gelden en alle andere voordelen welke als beloning voor die arbeid worden genoten.

2. Ten aanzien van de gelden en alle andere voordelen uit de dienstbetrekking, bedoeld in het eerste lid, is het bepaalde bij of krachtens de artikelen 5 tot en met 8 van de Coördinatiewet Sociale Verzekering van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5

1. Onder opbrengst van arbeid als bedoeld in artikel 2, onderdeel a, worden, voor zover bedoelde arbeid niet in dienstbetrekking wordt verricht, verstaan de gelden en alle andere voordelen uit hoofde van die arbeid genoten, verminderd met de daarop betrekking hebbende kosten van verwerving.

Bij de bepaling van de opbrengst van arbeid worden de premies ingevolge de Algemene Kinderbijslagwet (Stb. 1980, 1), de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (Stb. 1967, 655) en de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (Stb. 1987, 90), welke over het bedoelde inkomen verschuldigd zijn, in mindering gebracht.

2. Het bepaalde bij of krachtens artikel 8 van de Coördinatiewet Sociale Verzekering is met betrekking tot het bepaalde in het eerste lid van overeenkomstige toepassing.

Artikel 6

Onder opbrengst van arbeid als bedoeld in artikel 2, onderdeel a, wordt mede verstaan:

a. een uitkering op grond van de verplichte verzekering dan wel artikel 57 van de Ziektewet (Stb. 1987, 88), de verplichte verzekering op grond van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (Stb. 1987, 89), de verplichte verzekering op grond van de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet en de verplichte verzekering danwel hoofdstuk IV van de Werkloosheidswet (Stb. 1987, 93) alsmede uitkeringen die naar aard en strekking daarmee overeenkomen;

b. een uitkering op grond van een particuliere verzekering wegens derving van inkomen, welke ten behoeve van de werknemer in het kader van een individuele of collectieve arbeidsovereenkomst is afgesloten;

c. een uitkering op grond van een pensioenregeling, voorzover niet begrepen onder a;

d. een uitkering op grond van een buitenlandse wettelijke sociale verzekeringsregeling, voorzover niet begrepen onder a, met uitzondering van een uitkering, die naar aard en strekking overeenkomt met een uitkering op grond van de Algemene Kinderbijslagwet of een verstrekking op grond van de Ziekenfondswet (Stb. 1964, 392) of de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten;

- e. een uitkering op grond van een regeling voor vervroegde uittreding of een regeling, die naar aard en strekking daarmee overeenkomt;
- f. een uitkering op grond van een regeling voor functioneel leeftijdsontslag;
- g. loon dat uit vroegere dienstbetrekking wordt genoten, voorzover niet begrepen onder a, b, c, d, e of f;
- h. een uitkering op grond van de Algemene Weduwen en Wezenwet (Stb. 1965, 429);
- i. een pensioen op grond van de Wet buitengewoon pensioen 1940-1945 (Stb. 1977, 493);
- j. een uitkering op grond van de Wet uitkeringen vervolgings-slachtoffers 1940-1945 (Stb. 1986, 386);
- k. een pensioen op grond van de Wet buitengewoon pensioen zeelieden-oorlogsslachtoffers (Stb. 1977, 495);
- l. een uitkering op grond van de Wet uitkeringen burger-oorlogsslachtoffers 1940-1945 (Stb. 1984, 94);
- m. een pensioen op grond van de Wet buitengewoon pensioen Indisch Verzet (Stb. 1986, 360);
- n. een basisbeurs en een aanvullende beurs op grond van hoofdstuk II van de Wet op de studiefinanciering (Stb. 1986, 252) alsmede een beurs, die naar aard en strekking daarmee overeenkomt;
- o. een bedrijfsbeëindigingsvergoeding van de door Onze Minister van Economische Zaken opgerichte Stichting ontwikkeling en sanering midden- en kleinbedrijf;
- p. een maandelijkse bedrijfsbeëindigingsvergoeding van de door Onze Minister van Landbouw en Visserij opgerichte Stichting ontwikkelings- en saneringsfonds voor de landbouw.

2. In afwijking van het eerste lid, wordt niet als inkomen in verband met arbeid beschouwd:

- a. een aanspraak om na verloop van tijd of onder een voorwaarde een of meer uitkeringen of verstrekkingen te ontvangen, voor zover deze niet wordt gedekt door stortingen van degene die het desbetreffende inkomen geniet;
- b. een eenmalige uitkering welke na beëindiging van de dienstbetrekking aan een werknemer in verband met die beëindiging wordt betaald;
- c. een uitkering die naar aard en strekking overeenkomt met een inkomensdervingsuitkering op grond van een wettelijk verplichte verzekering, toegekend aan een directeur-groootaandeelhouder, wiens arbeidsverhouding niet als dienstbetrekking als bedoeld in artikel 3a, eerste lid, van de Coördinatiewet Sociale Verzekering, wordt beschouwd.

3. Voor de toepassing van het eerste lid, onderdeel c, wordt onder pensioenregeling verstaan:

- a. een regeling die uitsluitend of nagenoeg uitsluitend ten doel heeft de verzorging van werknemers en gewezen werknemers bij invaliditeit en ouderdom en de verzorging van hun echtgenoten en van hun minderjarige kinderen en pleegkinderen door middel van pensioen;
- b. een door Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ingevolge het bepaalde in artikel 6, derde lid, van de Coördinatiewet Sociale Verzekering aangewezen regeling.

Artikel 7

1. Onder winst als bedoeld in artikel 2, onderdeel b, wordt verstaan hetgeen ingevolge het bepaalde bij of krachtens hoofdstuk II, afdeling 2, van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 (Stb. 1964, 519) als winst wordt beschouwd, met dien verstande dat de bestanddelen van de winst als bedoeld in artikel 57, eerste lid, onderdelen a, b en c, van die wet niet geacht worden te behoren tot die winst.

2. Artikel 5, eerste lid, tweede volzin, is voor het inkomen, bedoeld in dit artikel, van overeenkomstige toepassing.

3. Indien de pensioengerechtigde en zijn echtgenoot samenwerken in de uitoefening van een bedrijf of in de zelfstandige uitoefening van een beroep, wordt ter vaststelling van het deel van de met inachtneming van het bepaalde in het eerste en tweede lid berekende winst, dat de echtgenoot toekomt, de winst vermenigvuldigd met de factor a/b , waarbij:

a. voorstelt het loon van de werknemer, die in dienstbetrekking een gelijkwaardige functie uitoefent als de echtgenoot en

b. voorstelt de som van het onder a bedoelde loon en het loon van de werknemer, die in dienstbetrekking een gelijkwaardige functie uitoefent als de pensioengerechtigde.

§ 3. Bepaling van het inkomen

Artikel 8

1. Het inkomen uit of in verband met arbeid uit het bedrijf- of beroepsleven wordt vastgesteld op het tot een bedrag per maand herleide inkomen, bedoeld in de artikelen 3 tot en met 7, dat de echtgenoot van de pensioengerechtigde in de maand waarover het recht op toeslag wordt vastgesteld, verwerft.

2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt de maand gesteld op 21,75 dagen.

3. Indien de toepassing van het eerste lid, gelet op het tijdstip van verwerving van het inkomensbestanddeel, tot een kennelijk onredelijk resultaat leidt, bepaalt de Sociale Verzekeringsbank op welke periode het inkomensbestanddeel geacht moet worden betrekking te hebben en hoe dit bestanddeel geacht moet worden verdeeld te zijn over deze periode.

§ 4. Slotbepalingen

Artikel 9

In afwijking van artikel 3, eerste lid, en artikel 7, eerste lid, wordt de eenmalige uitkering op grond van artikel XV van de Wet premieheffing over uitkeringen (Stb. 1986, 639) niet als opbrengst van arbeid beschouwd.

Artikel 10

Dit besluit kan worden aangehaald als Inkomensbesluit-AOW.

Artikel 11

Dit besluit, dat met de daarbij behorende toelichting in de Staatscourant zal worden geplaatst, treedt in werking met ingang van 1 april 1988.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
L. de Graaf

TOELICHTING

Algemeen gedeelte

Uiteenzetting over de betekenis van het Inkomensbesluit-AOW

De opzet van het besluit is als volgt.

In de artikelen 2 tot en met 7 wordt aangegeven welke inkomensbestanddelen als inkomen uit of in verband met arbeid in het bedrijfs- en beroepsleven worden aangeduid. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen opbrengst van arbeid (artikel 3 tot en met 6) en winst (artikel 7).

Artikel 8 geeft aan op welke wijze het inkomen voor het bepalen van de toeslag moet worden herleid tot een inkomen per uitkeringsperiode (maand).

Aan de uitwerking van het begrip inkomen uit of in verband met arbeid in het bedrijfs- en beroepsleven ligt de volgende conceptie ten grondslag.

Voor personen die in een dienstbetrekking werkzaam zijn wordt al hetgeen uit die dienstbetrekking wordt genoten als opbrengst van arbeid beschouwd alsmede inkomen dat wordt genoten uit die dienstbetrekking, nadat de dienstbetrekking is geëindigd. Te denken valt hierbij aan loondervingsuitkeringen, VUT-uitkeringen, pensioenen, aanvullingen op loondervingsuitkeringen na einde dienstbetrekking etc.

Dit is in het besluit nader uitgewerkt door bovengenoemde uitkeringen met name te noemen en daar als laatste inkomensbestanddeel aan toe te voegen loon uit vroegere dienstbetrekking voorzover niet begrepen onder de hiervoor genoemde inkomensbestanddelen. Een eenmalige uitkering welke na afloop van de dienstbetrekking aan de werknemer wordt betaald, wordt conform datgene wat dienaangaande in de Inkomensbesluiten-TW en -IOAW is geregeld, niet als inkomen in verband met arbeid beschouwd.

Arbeidsinkomen van personen, die niet in dienstbetrekking en evenmin in het kader van bedrijf of zelfstandig uitgeoefend beroep werkzaam zijn, wordt eveneens als opbrengst van arbeid beschouwd.

Voor personen die werkzaam zijn in het kader van bedrijf of zelfstandig uitgeoefend beroep, dient als opbrengst van arbeid te worden aangemerkt de winst.

Daarnaast worden als opbrengst van arbeid mede aangemerkt:

- een AAW-uitkering omdat er sprake is van veronderstelde inkomensderving; deze uitkering kan derhalve als inkomen in verband met arbeid beschouwd worden;
- uitkeringen ten behoeve van oorlogsslachtoffers, voorzover aan deze uitkeringen een inkomensdervingskarakter verbonden is;
- periodieke uitkeringen aan zelfstandigen in verband met bedrijfsbeëindiging; deze uitkeringen hebben eveneens een inkomensdervingskarakter;
- een beurs en een aanvullende beurs op grond van de Wet op de studiefinanciering.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 2

Dit artikel geeft een globale aanduiding van al hetgeen onder inkomen uit of in verband met arbeid in het bedrijfs- en beroepsleven moet worden verstaan.

Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen opbrengst van arbeid en winst.

Artikel 3, eerste lid

In het eerste lid wordt bepaald wat de opbrengst van arbeid is voor personen werkzaam in dienstbetrekking in de zin van artikel 3a, eerste lid, van de Coördinatiewet Sociale Verzekering (CSV). Aansluiting is gezocht bij het loonbegrip in de CSV.

Tweede lid

In dit lid worden bepaalde inkomensbestanddelen, die als loon in de zin van de CSV worden beschouwd, uitgezonderd. In onderdeel a van het tweede lid wordt een aanspraak bedoeld in artikel 4, tweede lid, van de CSV, om na verloop van tijd of onder een voorwaarde één of meer uitkeringen of verstrekkingen te ontvangen niet als loon beschouwd, omdat die aanspraak nog niet te gelde kan worden gemaakt. Indien dit inkomensbestanddeel wel als loon zou worden aangeduid, zou dit tot een verlaging van de toeslag leiden zonder dat daar netto-loon ter grootte van de waarde van de aanspraak tegenover zou staan.

Een toeslag op grond van de TW wordt in bepaalde gevallen eveneens als loon voor de CSV aangeduid; in het algemene deel van deze nota is evenwel aangegeven dat een eventueel recht op toeslag op grond van de AOW gaat voor een toeslag op grond van de TW. Daarom moet een toeslag op een loondervingsuitkering van het inkomensbegrip worden uitgezonderd.

Artikel 4

Dit artikel bepaalt wat de opbrengst van arbeid is van degene die wel in dienstbetrekking werkzaam is, doch niet in dienstbetrekking bedoeld in artikel 3a, eerste lid, van de CSV. Dit zijn derhalve de ambtenaren, de militairen en het huispersoneel.

Ten einde te bereiken dat de gelden en alle andere voordelen welke uit die dienstbetrekking zijn genoten, op dezelfde wijze worden gewaardeerd als de voordelen genoten uit een dienstbetrekking bedoeld in artikel 3a, eerste lid, van de CSV, wordt in het tweede lid het bepaalde bij of krachtens de artikelen 5 tot en met 8 van die wet van overeenkomstige toepassing verklaard.

Artikel 5

Dit artikel bepaalt het inkomen uit arbeid van degenen, die niet in privaatrechtelijke of publiekrechtelijke dienstbetrekking werkzaam zijn, doch een met een dienstbetrekking te vergelijken arbeidsverhouding in de zin van de sociale verzekeringswetten hebben, zoals het geval kan zijn bij thuiswerkers, artiesten, musici etc. voor zover zij niet verplicht verzekerd zijn. Deze personen verrichten arbeid in het economisch verkeer, waarmee het behalen van enig voordeel wordt beoogd, zonder dat er sprake is van een dienstbetrekking of onderneming.

Daarnaast kan gedacht worden aan inkomsten uit arbeid voortvloeiend uit een overeenkomst tot het verrichten van enkele diensten, vacatie-gelden etc.

De verschuldigde opslagpremies AKW, AWBZ en AAW moeten in mindering worden gebracht. Bij de bepaling van het inkomen uit of in verband met arbeid moet rekening gehouden worden met brutoinkomen.

Daarbij wordt er van uit gegaan dat de inhoudingsplichtige loonbelastende en premies AOW/AWW op dat inkomen inhoudt en de opslagpremies voor zijn rekening afdraagt. Indien de betrokkene zelf de opslagpremies verschuldigd is, zou bij deze brutoverrekening een nadeel ter grootte van de verschuldigde opslagpremies resulteren. Met de gekozen formulering «verschuldigd zijn» wordt bereikt, dat de opslagpremies

worden berekend zonder toepassing van de premievrijstellings- en reductieregeling. De berekening van de premie met inachtneming van deze regeling zou voor de Sociale Verzekeringsbank niet mogelijk zijn, omdat deze mede afhankelijk is van de belastingvrije som van de pensioengerechtigde en zijn echtgenoot. Deze belastingvrije sommen kunnen eerst na afloop van het kalenderjaar definitief worden berekend.

Artikel 6, eerste lid

Algemeen

In het eerste lid worden de inkomensbestanddelen aangewezen welke mede als opbrengst van arbeid moeten worden aangemerkt. Het gaat hier om een limitatieve opsomming van inkomensbestanddelen, welke bij de bepaling van de toeslag in aanmerking moeten worden genomen.

Onderdeel d

In dit onderdeel wordt bepaald dat ZW-, WW-, WAO- en AAW-uitkeringen alsmede inkomensdervingsuitkeringen die naar aard en strekking daarmee overeenkomen als opbrengst van arbeid moeten worden beschouwd. Te denken valt hierbij aan uitkeringen op grond van de Wet Werkloosheidsvoorziening (Stb. 1964, 48), vergelijkbare uitkeringen voor overheidspersoneel, uitkeringen op grond van de invaliditeitswetten en de ongevallenwetten, vergelijkbare buitenlandse sociale verzekeringsuitkeringen, bovenwettelijke uitkeringen en aanvullingen op loondervingsuitkeringen.

Onderdeel b

Een uitkering op grond van een particuliere verzekering wegens inkomensderving, gesloten ten behoeve van de werknemer in het kader van een individuele of collectieve arbeidsovereenkomst, is eveneens als opbrengst van arbeid te beschouwen. Het gaat hier om uitkeringen die vergelijkbaar zijn met aanvullingen op loondervingsuitkeringen en bovenwettelijke uitkeringen. Uitkeringen op grond van particuliere verzekeringen, gesloten door zelfstandigen of door werknemers «los» van de arbeidsovereenkomst in de privésfeer, worden niet als opbrengst van arbeid in aanmerking genomen.

Onderdeel c

Met de gekozen formulering wordt bereikt, dat uitkeringen zowel op grond van vrijwillige als op grond van verplichte regelingen voor vervroegde uittreding als opbrengst van arbeid worden beschouwd, alsmede uitkeringen, die daarmee naar aard en strekking overeenkomen. Te denken valt hierbij aan de zogenaamde overbruggingsuitkering van het Bedrijfspensioenfonds voor de Gezondheid, Geestelijke en Maatschappelijke Belangen.

Onderdeel g

Onder loon uit vroegere dienstbetrekking wordt verstaan alle voordelen welke de echtgenoot van de pensioengerechtigde uit vroegere dienstbetrekking geniet. Te denken valt hierbij aan periodieke uitkeringen die voortvloeien uit een stamrecht dat als schadeloosstelling voor gederfd inkomen is toegekend. Een en ander geldt voor zover deze inkomensbestanddelen niet reeds op grond van de onderdelen a, b, c, d, e of f als opbrengst van arbeid in aanmerking worden genomen. Er is alleen sprake van loon uit vroegere dienstbetrekking, indien prestaties in het geding

zijn waarvoor de middelen in het kader van een arbeidsovereenkomst door werkgever of werknemer bijeen zijn gebracht.

Zoals hiervoor reeds bij de toelichting bij onderdeel b is aangegeven is een uitkering, op grond van een «los» van de arbeidsovereenkomst afgesloten verzekering niet als loon uit vroegere dienstbetrekking te beschouwen.

Onderdeel o en p

Een bedrijfsbeëindigingsvergoeding van de Stichting ontwikkeling en sanering midden- en kleinbedrijf en een maandelijks vergoeding van de Stichting ontwikkelings- en saneringsfonds voor de landbouw worden eveneens als opbrengst van arbeid beschouwd. Deze vergoedingen hebben het karakter van inkomensdervingsuitkeringen.

Tweede lid, onderdeel a

In het eerste lid van artikel 6 is via onderdeel g, loon uit vroegere dienstbetrekking als opbrengst van arbeid aangeduid. Dit betekent dat ook aanspraken die tot het loon uit vroegere dienstbetrekking behoren tot het loon worden gerekend.

Indien dit inkomensbestanddeel wel als inkomen zou worden aangeduid, zou dit tot een verlaging van de toeslag leiden zonder dat daar netto-loon ter grootte van de waarde van die aanspraak tegenover staat. Te denken valt hier bij voorbeeld aan het werkgeversaandeel ten behoeve van de premieheffing voor de werknemersverzekeringen. Daarom is bepaald dat dergelijke aanspraken niet tot het loon behoren.

Onderdeel b

Een eenmalige uitkering welke na beëindiging van de dienstbetrekking aan de werknemer wordt betaald wordt buiten beschouwing gelaten.

Onderdeel c

Op grond van de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 4 oktober 1985 (RSV 1986, 21) wordt de directeur-groootaandeelhouder niet als werknemer in de zin van de werknemersverzekeringen beschouwd indien de feitelijke gezagsverhouding ontbreekt.

In het kader van dit besluit worden de arbeidsinkomsten van deze directeur-groootaandeelhouder beschouwd als inkomen uit arbeid uit een dienstbetrekking, doch niet in de zin van artikel 3a, eerste lid, van de CSV. Dit betekent dat uitkeringen ingeval van loonderving op grond van een (aanvullende) verzekering, welke door de vennootschap ten behoeve van deze directeur-groootaandeelhouder wordt afgesloten, als loon uit vroegere dienstbetrekking zouden moeten worden beschouwd. Het zal hier gaan om uitkeringen op grond van een vrijwillige verzekering ZW/WAO of op grond van een particuliere verzekering. In het kader van dit besluit dienen deze inkomensbestanddelen echter buiten beschouwing te worden gelaten. Dit is via dit onderdeel geregeld door een uitkering, die naar aard en strekking overeenkomt met een loondervingsuitkering op grond van een wettelijk verplichte verzekering uit te zonderen. Deze formulering impliceert dat inkomensdervingsuitkeringen op grond van een wettelijk verplichte verzekering, met name zal het hier gaan om AAW-uitkeringen, wel als opbrengst van arbeid in aanmerking worden genomen.

Artikel 7

In dit artikel wordt, evenals in de bestaande Inkomensbesluiten-TW, -IOAW en -AAW, aangesloten op de in de Wet op de inkomstenbelasting

1964 vastgelegde systematiek. Een inkomstenbron die reeds als opbrengst van arbeid bedoeld in de artikelen 3 tot en met 6 van dit besluit is aangemerkt, kan niet nogmaals onder het winstbegrip begrepen worden.

Eerste lid

In het eerste lid is bepaald wat onder winst uit bedrijf en zelfstandig uitgeoefend beroep dient te worden verstaan. Dit winstbegrip is overgenomen uit de Wet op de inkomstenbelasting 1964, komt overeen met het in die wet gehanteerde begrip winst uit onderneming en dient dan ook overeenkomstig te worden uitgelegd.

In de Wet op de inkomstenbelasting wordt eerst aangegeven waaruit, gedurende het bestaan van een onderneming, de winst bestaat (het zogenaamde «totale-winstbegrip» van artikel 7) en vervolgens hoe de winst moet worden toegerekend aan de respectieve kalenderjaren (het zogenaamde «jaarwinstbegrip» van de artikelen 9 e.v.).

De «totale winst» is een ruim begrip: «het bedrag van de gezamenlijke voordelen, die, onder welke naam en in welke vorm ook, worden verkregen uit onderneming». Hieronder vallen ook min of meer incidentele voordelen die uit de onderneming voortvloeien, zoals de winst, behaald bij de verkoop van een bedrijfsauto. Het winst wordt «nominalistisch» berekend, volgens het zogenaamd gulden-is-guldenstelsel, dat wil zeggen er wordt geen rekening gehouden met de waardeverandering die de munteenheid kan hebben ondergaan.

De «jaarwinst» wordt bepaald volgens «goed koopmansgebruik», met inachtneming van een bestendige gedragslijn die onafhankelijk is van de vermoedelijke uitkomst en die slechts gewijzigd kan worden als goed koopmansgebruik dit rechtvaardigt. Dit biedt de ondernemer de mogelijkheid zelf binnen zekere grenzen een bepaald systeem van jaarlijkse winstberekening te kiezen.

Een systeem dat in overeenstemming is met de bedrijfseconomische theorie is in het algemeen in overeenstemming met goed koopmansgebruik, tenzij het niet strookt met de belastingwet, de algemene opzet van de belastingwet casu quo een beginsel van de belastingwet. Op dit gebied is een zeer uitgebreide jurisprudentie ontwikkeld.

De bestendige gedragslijn houdt in, dat een eenmaal gekozen systeem dat in overeenstemming is met goed koopmansgebruik niet zonder meer mag worden vervangen door een ander, een en ander ten einde te voorkomen dat willekeur of uitsluitend fiscale motieven een rol zouden kunnen spelen.

Ten einde uit de jaarlijkse winsten uiteindelijk de totale winst te kunnen berekenen, dient gedurende het bestaan van de onderneming de eindbalans van ieder jaar gelijk te zijn aan de beginbalans van het volgend jaar. Dit wordt het beginsel van de balanscontinuïteit genoemd.

De winst behaald met of bij het staken van een onderneming dan wel met of bij overdracht of liquidatie van een gedeelte van de onderneming, winst genoten ter vervanging van door een onteigening gederfde of te derven voordelen uit onderneming en voorts voordelen uit onderneming welke niet reeds op de voet van de artikelen 9 tot en met 15 van de Wet op de inkomstenbelasting in aanmerking zijn genomen als bedoeld in artikel 16 van die wet vallen niet onder het winstbegrip voor de toepassing van de toeslagberekening ingevolge de AOW.

Derde lid

Dit onderdeel regelt de verdeling van de winst over beide echtgenoten, indien zij samen in de uitoefening van een bedrijf of in de zelfstandige uitoefening van een beroep werkzaam zijn.

Een voorbeeld moge dit verduidelijken.

De gezamenlijke winst van A en B over een jaar is f 30 000. De echtgenoot A werkt part-time en zou in dienstbetrekking f 12 500 verdiend hebben en de met pensioengerechtigde B vergelijkbare werknemer zou in dienstbetrekking f 25 000 verdiend hebben. Het aandeel van A in de winst is nu $125/375 \times f 30\ 000 = f 10\ 000$.

Artikel 8, eerste lid

In dit onderdeel wordt bepaald, over welke periode het inkomen uit of in verband met arbeid in beschouwing wordt genomen. Hoofregel is daarbij het tot een bedrag per maand herleide inkomen dat de echtgenoot van de pensioengerechtigde in die maand verdient. Indien er sprake is van periodieke betalingen (bij voorbeeld eenmaal per kwartaal), waarbij niet elke maand inkomen wordt genoten, dient eveneens herleiding naar een bedrag per maand plaats te vinden. Deze vaststelling sluit aan bij de uitbetaling van het ouderdomspensioen per maand. Aangezien op het moment dat het ouderdomspensioen wordt uitbetaald nog niet bekend is welk inkomen de echtgenoot verwerft zal de betaling van de toeslag op voorschotbasis moeten geschieden.

Derde lid

Het derde lid bevat de mogelijkheid voor de Sociale Verzekeringsbank tot een andere inkomensvaststelling te komen, indien toepassing van het eerste lid tot een kennelijk onredelijk resultaat leidt.

Artikel 9

Op grond van artikel XV van de Wet premieheffing over uitkeringen wordt aan bepaalde groepen werknemers, die gelijktijdig loon en een of meerdere loondervingsuitkeringen ontvangen, een eenmalige uitkering toegekend om de inkomensachteruitgang, ontstaan als gevolg van de invoering van genoemde wet, voor het jaar, dat deze regeling van kracht wordt, te compenseren. Ten einde te voorkomen dat deze compensatie geheel of gedeeltelijk zou worden verrekend met een eventuele toeslag is in dit artikel bepaald dat deze eenmalige uitkering niet als opbrengst van arbeid wordt beschouwd.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
L. de Graaf